o God
lory
onely be all

Bellum Grammaticale,

SIVE

Nominum Verborumque

DISCORDIA CIVILIS:

Tragico-Comœdia,

AB

Eruditissimis OXONIENSIBUS adinventa,

ET

Summo cum Applausu in Scenam producta,

Olim, apud OXONIENSES,

Coram Sereniſſima *ELIZABETHA,*

ANGLORUM REGINA;

Iterum, in

Schola *Pellionum*, apud *Tunbrigienſes*, 1718.

IN

Omnium illorum, qui ad Grammaticam Animos appellunt, oblectamentum edita.

Excudebat *Joh. Spencerus*, Collegii *Sionis Londinenſis Bibliothecarius* 1635.

Editio hæc altera eſt multo Emendatior,

Curâ *Richardi Spenceri*, Scholæ *Tunbrigienſis* Magiſtri.

LONDINI:

Typis GUIL. BOWYER, MDCCXXVI.

EX DONO Bibl. Bodl. OXON.

Dramatis Personæ.

In Castris Nominum,

Poeta, *Rex Nominum.*
Ego, *Dux Pronominum.*
Papæ, *Dux Interjectionum.*

Cis, *Regina Præpositionum.*
Ille, *Parasitus* Poetæ.
Adjectivum in Neutro genere

In Castris Verborum,

Amo, *Rex Verborum.*
Ædepol, *Dux Adverbiorum.*
Sodes, *Legatus.*

Ubique, *Parasitus.*
Edo, *Verbum.*
Sum, *Fugitivus.*

Participium, *Dux Insidiatus.*
Fors, *Nuncia.*
Simul, *Dux Conjunctionum Pacificus.*

Quamvis,
Tamen, } *Præcones.*

Soloecismus,
Barbarismus,
Traulismus,
Cacatonus, } *Grammaticæ Pestes.*

Priscianus,
Linacrus,
Despauterius,
Lilius, } *Grammaticæ Judices.*

SCENA,

Grammaticæ Provincia.

BELLUM
GRAMMATICALE.

PROLOGUS.

HOC agite, si vultis, (Spectatores benevoli)
Quos solos adesse speramus, & cupimus; Tragico-comœdiam
Vobis dabimus, nobis si aures & oculos dare est otium:
Non quæ lacrymas exprimat, sed risum moveat;
Nam belli funesti & luctuosi sim licèt nuncius
Quo florentissimam Grammaticæ *provinciam miserè*
Vexarunt Poeta & Amo, *seditiosi Principes:*
Non sine lamentabili strage fortissimorum Verborum & Nomi-
Plus tamen delectationis faciet, & lætitiæ, (num.
Quam doloris & luctus, quòd Spectatores, non Actores, eritis
In tam tristi certamine: quod si vobis ridiculi
Videbimur, quod rem in Scenam producimus ridiculam,
Decorum nos observasse existimabitis, ut in fabulis decet,
Materiam qui sumpserimus nostris convenientem viribus.
Date operam, adeste æquo animo, per silentium,
Ut pernoscatis belli tam atrocis principium, & exitum.

ACTUS I. SCENA I.

ILLE. *Paraſitus, ſolus.*

O Populares! ecquis me vivit hodie fortunatior?
Nemo hercule quiſquam; nam in me dij, penario
Qui præſunt, poteſtatem omnem oſtendêre ſuam,
In cujus ventrem tot ſubito confluxerunt bellaria.
Nunc eſt profecto cum interfici me poſſum perpeti,
Ne felicitatem adimat fames jejunio aliquo.
O ineptos & ridiculos Philoſophos! qui de ſummo bono
Diſſerunt in Scholis, & interim, quod potitent,
Aut quod edant, non habent; mihi verò iſta eſt ſententia:
Ego ſummum bonum eſſe judico alienum cibum arrodere,
Et in aliena menſa delicatè vivere.
Hoc ſiquis Philoſophus, fortè, non credat, is eſuriat domi;
Aut, ſi magis placet, in ſcholis Philoſophetur famelicus;
Qui modò, præ fame, ut infernalis latrabat *Cerberus*.
Quam pulchrè ſedata eſt illa civilis diſcordia,
In ventre quam fovebant inteſtina modò!
Pol niſi maturè, atque opportunè *Bacchus* & *Ceres*
(Quæ ego ſola adoro numina) munera ſua
Miſiſſent in auxilium mihi, bellum ut componerent,
Actum eſſet penitus de hac mea Republica. ——
Sed, interim, miramini forſan qui ſim; id paucis eloquar.
Ego *Ille* vocor de gente oriundus *Pronominum*,
Non ſum *Ille* Buridoni aſinus,
Qui, cum eſſet inter duo conſtitutus alimentorum genera,
Æque palato convenientia ſuo, fame periiſſe dicitur:
Neque *Ille* ſtultus ſum *Diogenes*, qui vacuum maluit,
Quam vino repletum, inhabitare dolium;
Nec *Ille ego*, *qui quondam* macilentus, & gracilis:
Ille ego ſum obeſus, pinguis, tumidus;
Ille ego ſum ſervus *Poetæ*, coquinæ Dominus,
Ille ego ſum Gurges, Vorago, Helluo,

Bara-

Quam illa convitia, quæ, in hodiernis epulis,
Amo mihi objecit, arrogans, ſuperbus, inſolens,
Quæ, ipſa per ſe, etſi odioſa fuerunt ſatis,
Odioſiora tamen antiqua conſuetudo facit.
Ille. Ridiculum eſt hoc quidem, hominem, tui loci,
Ægre ferre, quod in manu eſt corrigere.
Poeta Corrigere inquis? id ego non video.
Ille. Si facis ut homines te dignum tuo imperio deputent.
Poeta. Ut deputent —— id, quod ſit, non ſatis intelligo;
Proin loquere, ſiquid habes conſilii.
Ille. Loquar, quoniam ita vis; tu adverte animum,
Te dignum tuo imperio oſtenderis,
Si, id, quod te decet, invictum retines animum.
Invicti verò animi, meo quidem judicio,
Nullum magis eſt argumentum, quam ſi injurias,
Per ſuperbiam illatas, animoſe vindices;
Neque par eſt, ut qui, virtute clarior,
Stirpe nobilior, armis potentior,
Rebus geſtis illuſtrior, dignitate ſuperior,
Animi magnitudine inferior videaris; neque addecet
Ut, cùm natura tibi robuſtum corpus dederit,
Mentem ignavam, humilem, & demiſſam geras;
Quo circa meum eſt conſilium, vel ſi ſaluti tuæ,
Vel dignitati, velis conſulere,
Ut hanc tantam, tamque atrocem injuriam
Nolis inultam ferre.
Poeta. Scio equidem, *Ille*, meam eſſe ampliorem provinci-
Milite ſuperiorem, dignitate parem; (am
Sed audi'n? *Conſilio omnia experiri prius,*
Quam armis ſapientem decet.
Ille. Bene habet, an non id ſimul in memoriam venit,
Quod idem ille ibidem loquitur:
Hanccine ego ut contumeliam tam inſignem in me capiam!
Mori me ſatius eſt; ſentiet qui vir ſiem.

Poeta. Equidem, hac nocte, oculis ſomnum non vidi meis,
Dum videam qua ratione ulciſcar hanc inſaniam;
Ad bellum nobis omnia inſtructa ſatis intelligo,
Exercitum, quantum *Xerxis* fuiſſe perhibent,
In quo numerati ſunt decem militum Miriades;

Se

Sed cladem ab armis civilibus toti Provinciæ metuo.
Ille. Cur sit Provincia tibi, quam illi, charior,
Tu ut cures, quam ille negliget?
Si pereundum est, solus perire non potes;
Qui injuriam tibi fecit, peribit simul.
Hoc adfert bellum illud commodi,
Si viceris, soli tibi vinces,
Si peris, peribit simul hostis tuus;
Quanquam non video cur de victoria dubites,
Nostri sunt, quoscunque orbis habet, milites,
Magni illi Heroes, *Ajax*, *Diomedes*, *Hercules*,
Achilles, *Agamemnon*, *Protesilaus*, *Idomineus*,
Menelaus, *Ulysses*, *Telamon*,
Hector, *Sarpedon*, *Memnon*, *Troilus*,
Æneas, *Menelaus*, *Jason*, *Priamus*,
Nestor, *Briareus* vastusque centimanus,
Nostri sunt; si omnes numerare copias
Vellem tuas, dies me prius, quam oratio, deficeret.
Nihil deest tibi, præter animum, tanti boni
Capacem; non potes, hercule, cessare sine dedecore,
Pugnare autem sine periculo potes.
Poeta. Profectò quanto magis, magisque cogito,
Et solus illius contumelias mecum reputo,
Indignus videor majoribus meis,
Indignus fortissimorum Militum tantis copiis,
Æquo si possum ferre animo tam turpes injurias.
Præterea ingratum fore nostris, apud *Elyzios*,
Jampridem mortuis, si à *Verbo* feram
Tantum convitii, qui, sine me, & meis,
Nec facere, nec dicere quidquam potest.
Quapropter de tuo, *Ille*, mox consilio,
Bello hanc ab illo persequar injuriam.
Itane contemnit, facitque nihili
Poetam Amo? Verbis ita incessit suis?
Vir sentiet qui sim, dabit duras mihi ——
Nescit miser quid sit rabiem *Poeticam*
Stultitia incitare fervida.
O! si mihi nunc detur obviam,
Animum primùm extinguerem,
Deinde miseris lacerarem modis,

Sublimem

Sublimem medium arriperem,
Et caput in terram ſtatuerem,
Ut Cerebro diſpergat viam;
Hinc eriperem oculos, pòſt præcipitem darem:
Socios autem ruerem, agerem, raperem, & proſternerem.

Robora dum Montes, dum pabula mollia Campi,
Dum *Tibris* liquidas *Tuſcus* habebit aquas.
Bella geram in *Verbum*, nec Mors mihi finiet iras,
Sæva ſed in manes manibus arma dabo.
Tum quoque cum fuero vacuas dilapſus in auras,
Umbra umbræ exanimi prœlia ſæva dabit.

Ille. Furias *Poeta*, furore correptus, evomit.
Animoſa mehercule, & te digna, Oratio.
Jam tandem intelligo te majorum tuorum animum
Retinere, quorum in vultu refers imaginem.
Jam tandem rerum florentiſſimarum video
Initium, cum, redacto duarum gentium
In unum imperio, ſolus regnare poteris;
Atque hanc expeditionem ſcio univerſis *Nominibus*
Gratam futuram, adeoque glorioſam tibi.
Poeta. De voluntate ſanè meorum *Nominum*
Non magis, quam de mea, dubito;
Nam & quorundam, in re ipſa, conſilium fuit,
Et alios ſcio hoc ipſum expectare ſedulo.
Ille. Prudenter, hercule, ut ſoles omnia,
Neque abs re erit, meo judicio,
Si *Participiorum* in te tentes animum;
Sunt (ut ſcis) ſummarum virium,
Et in quamcunque partem inclinant, momentum non trahunt parvum:
Sed a *Verbo* oriunda a *Verbo* trahunt,
Si non potes in *partes* tuas *inflectere*,
Si, ut illum non ſequantur, effeceris, ſatis erit.
Poeta. Bene, hercule, ſuades; nam de *Participio*,
Quamvis credo eſſe noſtrarum partium,
Noſtrique amantiſſimum, ob ſumma *Nominum*
In eum merita, tamen tibi literas
Ad illum dabo, quibus monebo officii ſui;
Præpoſitiones etiam, & *Interjectiones*, meo nomine,

Adibis,

Adibis, & hoc noſtrum expones conſilium.
Ille. Factum puta ex animi tui ſententia:
Nam, quod poſſum, pro officio tibi debeo.
Poeta. Fac, ſis, ergo ut ſalutes omnes meis verbis,
Comiter, & ſtrenue, rem noſtram agas.
Præpoſitiones mone maxime, ne officio
Deſint ſuo, & *Caſibus* noſtris ſerviant ſedulò.
Cum *Interjectionibus* etiam age, quod in te eſt;
Nam quamvis illæ, per ſe parvum poſſunt,
Tamen, *hortationibus*, & *inclamationibus*,
Ad rei ſummam non parum conferent.
Ille. Tu, interim, quod cœpiſti, perfice gnaviter;
Nam, ſi quidquam remittes, de nobis actum erit.

ACTUS I. SCENA IV.

AMO, *Rex Verborum*; UBIQUE *illius Paraſitus.*

Amo. AN unquam quiſquam cuiquam contumelioſiùs
Audivit factam injuriam, quam hæc eſt mihi?
At, ô dij immortales! quam eſt difficile
Homini incauto, impuro, atque improbo
Temperare ſibi, ne mentem vitioſam arguat?
Quid mihi author es, *Ubique*, ut faciam?
Nam ſcio prudentis eſſe, & magni animi,
Hominem impotentem potius contemnere,
Quam rixas & lites cum eo ſuſcipere;
Et tamen, cum rei indignitatem mecum altiùs,
Ut ſoleo, cogito, dii boni, vix eſt credibile
Quàm ægre feram, quámque gravatè contumelias!
Hæret animus, nec, quid agam, poſſum ſtatuere.
Animus aliquando inclinat, ut hominem nihili
Nihili faciam, aliquando turpe exiſtimo
Tam inſignes inultas ferre contumelias.
Ubique. Fortitudo ſanè quidem (olim ut dixit Philoſophus)
Non ſolum in contemptu rerum humanarum cernitur,
Sed in ſubeundis etiam fortiter & ferendis periculis;
Itaque laudo generoſum tuum animum,
Qui nugigerulum homuncionem nauci facis.
Sed, ut verè fortis ſis utroque modo

Ad

Ad magnitudinem hanc animi periculoſam addere
Contemptum oportet; Si huic malo obviam is,
Et inſanum *Poetam* intelligere facis,
Quantum, & quàm fortem, hominem
Offenderet, ipſum *Herculem* viceris laudibus.
Amo. Etſi odioſum mihi ſemper eſt odium,
Et *Amori* nihil quidquam magis contrarium,
Ut, præ *Amore*, *irâ* flagrem, ſpirem Odium;
Ita inſaniâ ſuâ commovit furias,
(*Alecto*, *Megæram*, *Erinnyn*, *Tiſiphonen*)
Ut mite mihi extinxerit ingenium.
Ubique. *Rectè* oderit, quiſquis *hoſtem* oderit,
Tam laude dignum *infeſtum* odiſſe hominem
Quàm amore proſequi *amantiſſimos.*
Ne quid vereare, *dignus* eſt *ille* odio.
Amo. Quid? tu me illum *Odiſſe tantùm* autumas?
Immo, utramque *Verborum* & *Nominum*
Odi gentem; Patrem odi, qui me genuit;
Matrem, quæ me peperit; Amicos omnes meos odi,
Te, *Ubique*, odi, donec illius odioſum ulciſcar odium.
Ubique Heu! adeóne quenquam ex Amore in Odium
Commutari, ut non cognoſcas Eundem eſſe! Dii boni!
Quid hoc morbi eſt? Quis hic furor? Here.
Amo. Deſine compellare, aut
Ubique. Heu! Quid *aut* hoc verbi eſt?
Minatur, credo. Hei! metuo ne non ſit compos, Here.
Amo Quis me interpellat? adeóne tibi videor idoneus,
In quem apertè illudas, miſer?
Ubique. Saltem paucis ——— } *Colophum dat.*
Amo. Malum malè quæris? hem tibi — }
Ubi Machæra? gladius ubi, quo hunc mactem?
Ubique. Miſeret me tui.
Amo. Egone garrulum, ineptum, impium,
Quem *Plato* jure è Republicâ expulit ſuâ,
In ſcelere triumphare, inultum ſinam?
Non, non ſinam, non feram, Amorem ſentiet
Odiſſe poſſe etiam; quid? ille me putat,
Quia omnes amo, odio poſſe neminem perſequi?
Ubique. Sed modum, quæſo, odio ſtatue.
Amo. Amoris modus eſt, odii nullus.

Ubique. Illum ut lubet, ſed nos, quæſo, ne ſimul oderis,
Quibus oportet uti, ut hoc ulciſaris odium.
Ad te redi, & conſcribe exercitus,
Ut odium hoc omne in hoſtem evomas.
Amo. Ita me dii ament, ubi ſum neſcio:
Ita bile fervet, ita tumet mihi jecur.
Ubique. Quantâ irâ *Poetam* credibile eſt
Exardeſcere, cùm *Amo* tanto ardet odio?
Here, ab *Iambis* ejus cave,
Ne te aliquando, ut *Lycambem Archilocus*,
Redigat ad ſuſpendium.
Amo. Egone temulenti nugatoris *Iambos* flocci non fa-
Equidem furorem cerebro illius excutiam, (ciam!
Et tam placidum vobis reddam, quàm eſt ovis.
Illene ut *Provinciæ Grammaticæ* aliquam partem
Capeſcat, qui furore ſemper inſanit *Iambico!*
Ubique. Nunc ad rem redi, convoca omnes tuos;
Non verbis hæc res eſt agenda, ſed verberibus:
Arma, arma; continuò fugiet, arma ſi viderit;
Verbis ſi contendis, *Poeta* erit ſuperior.
Amo. Ibis ergo, *Ubique*, ad omnes meos neceſſarios,
Salutem primum ut dicas verbis meis,
Conſilium deinde atque auxilium expetas.
Ubique. Tantum volo auxilium, nam pol conſilî
Satis eſt in hoc meo capitolio.
Ego hinc abibo, nunquid aliud imperas?
Amo. Aſtu præ cæteris ut tractes *Participium*:
Eſt callidus ille, & verſipellis homo,
Audax, potens, ſuperbus, inſolens, magnificus,
Fac memorem, moneas quid nobis debeat;
Mone ſedulò officii ſui, ut unde oriundus ſit meminerit.
Ubique. Ego iſtuc curabo, tu fac ut cures reliqua.

ACTUS II. SCENA I.

PARTICIPIUM, *Dux inſidiatus.*

QUamvis *qui ſim* veſtitus prodit ſatis,
Id paucis eloquar, *Participium* vocor;
Furem dixeritis; quid ni ſim, ſi in rem ſit meam?
Furto, (ut nunc ſunt tempora) optimè vivitur:

Sed

Sed tu, quiſquis es, ut ſis ſciens, minus furtificus
Nunc ſum, quàm olim; olim clam, nunc palam rapio;
Colores, quos vides, olim clam ſurripui,
Nunc utor palam; arte ſiquid rapio,
Prudentiæ eſt: ſi palam, magni animi.
Tales fuerunt ſummi quicunquè genus infimum
Homines virtute ſuperârunt ſuâ,
Ulyſſes, *Diomedes*, &, *Jovis* filius, *Hercules*:
Ita *Saturnum* patrem regno expulit ſuo,
Ipſe deorum pater & hominum, *Jupiter*:
Ita *Palladi* & *Junoni*, formæ laudem *Venus*
Surripuit; hanc nil juvit prudentia,
Illam nil juvârunt opes ſuæ.
Quid, quòd ſummus *Pontifex*, *Papa*, eſt *Participium*?
Cùm nec deus eſt, nec homo,
Et deus eſt, & homo; quos vult, ad *Tartarum*
Trudit, & rurſus emittit: parvâ pecuniâ
Vendit *Chriſtum*, cruces, & altaria,
Et cœlum etiam, ſi emptorem invenerit.

ACTUS II. SCENA II.

ILLE. PARTICIPIUM.

Ille. EGo, *Pronomen Ille*, *Participio*
Summo ſalutem dico ſummam verbis Regis mei.
Parti. Ain' tu? lætus eſt *Poeta* Rex *Nominum*?
Ille. Lætus ſanè quòd te amicum habet,
Quòd te boni fore, & mali ſperet *participem* ——— ——
Part. Boni, ſi libet, nolim ſanè mali.
Sed quid fers novi? fac me ut ſciam.
Ille Belli ſum infœlix nuncius.
Part. Belli? cedo quod.
Ille. Ubi imperator apparator, lanx falanx,
Ubi ſignum pugnæ dant tibia tibicines,
Ubi prœlii locus focus; oſſa foſſa; lances lanceæ;
Criſtæ ciſtæ; acies facies; bella labella; ſpicula pocula;
Vagina lagina; ſpolia dolia; ſcutum ſcortum;
Prœlia prandia; tratagemata ſtratagemata;
Jam me deficit ſpiritus ———

Part. O! quàm lepidum, & ſcitum deſcribit bellum!
Animus tuus eſt in patinis, cùm Rex tuus in prœlio.
Ille. Quid ni ſit? infamiâ perire malo, quàm fame.
Cape has tabellas à Rege meo.
Part. Sine legam.
Ille. Salutat officiosè ſatìs: Etiam blanditur homini:
Breviter narrat & dilucidè, minatur etiam graviter;
Salva res eſt: vel lapidi perſuaſerit.
O quàm prudentem habeo Regem!
Etiam metuit nos hic nebulo. (mentia?
Part. Proh deûm atque hominum fidem! quæ iſta eſt a-
Quæ res, quæ (malum) illos furiæ atque intemperies agitant?
Adeóne homines eſſe percitos furore, ut nullam habeant
Vel communis utilitatis rationem, vel ſalutis ſuæ?
Ille. Nihil agis; eò proceſſit res ut fruſtra revoces;
Fac, *Participium*, memor ſis officii tui,
Scis quòd Regi meo debeas
Declinationem & *Caſus* utriuſque *Numeri:*
Cùm à *Verbo* originem trahas, in fidem ſuam
Ille te recepit, beneficium, quod habuit
Maximum, perſolvit tibi.
Ne ingratî animî te unquam arguat, cave.
Part. Planè in dubio eſt animus, nec certum eſt quid a-
Nam & *Nominibus*, & *Verbis*, multum debeo. (gam;
Res hæc eſt ergò gravis, opus hìc conſilio.
Ille. Etenim, ſi officium facis, nihil loci eſt conſilio.
Meminiſti *Metium Suffetium* quid meruerit;
Si Neutri parti te adjungis, metus eſt
Ne æqui te dilacerent vindices.
Part. Quid tu ais, verbero? pergin' ea, quæ libet, dicere?
Ille. Servam me operam, ſed liberam linguam,
Rex meus *Poeta* voluit habere;
Equidem, quod res eſt, dico; ſed nunc hoc more vivitur,
Obſequium amicos, veritas odium, parit.
Parti. Davus philoſophatur.
Ille. Tu, ne philoſophetur, cave;
Si, quod ego vaticinor, facis, peris miſer.
Part. Ego neutiquam ingenuum eſſe puto, linguâ aliud,
Aliud animo, gerere: Itaque, ut reſpondeam
Ex animo, id dico, quod res ipſa monet,

Ego

Ego utrique debeo quod nunquam possum rependere;
Si ab altero stabo apertè in prœlio,
Ab altero damnabor ingrati animi:
Regi tuo clam ero in subsidiis,
Ne, qui ingratum dixerit, omnia dixerit.
Ille. Id, si verè facis, erit Regi meo gratissimum,
Satìs habet si te fidum habet; sed, per deos, cave,
Ne, si fallas, ut *Metius* periit, pereas.
Part. Ego istuc videro, res mea agitur;
Fac tu ut laudes hero tuo fidem meam.
Ille. Faciam, tu fac ut præstes fidem.

ACTUS II. SCENA III.

UBIQUE. PARTICIPIUM.

Ubique. DIi immortales! *Participium* ubi nunc inveniam,
Nam omnes plateas circumcursavi,
Per gymnasia, per œnopolia,
Per ganea, per omnes popinas, per totum forum,
Apud emporium, in macello, fui in palæstris apud medicos,
In tonstrinis, denique (ubi rarissimè solet) in sacris ædibus;
Reperîssem ego sanè, qui *Ubique* sum, si fuisset uspiam;
Nunc ubi quæram, quam insistam viam, nescio.
Part. Heus, ehodum, *Ubique.*
Ubique. Quis est homo, qui me revocat?
Part. Ego sum, quem quæris; sta, nisi vis perire, Furcifer.
Ubique. Quin tu peri, mihi nondum est otium, neque lubet.
Dii te omnes perdant; ubi tu dilituisti? ubi cedò?
Num in Pythagoræ spatio extra cœlum ultimum?
Num in *Plutonis* Tartaro? aut in specu *Trophonii?*
Num in *limbo Patrum*, aut *Papæ* purgatorio,
Aut in alio fictoloco? in vero non fuisse juraverim.
Part. Mitte, quæso, nugas, dic quid est, quod me velis.
Ubique. Quod te velim? litteras ad te habeo serias
A, Rege meo, *Amo*: responsum expecto tuum;
Dum quæro, satis diu est; amplius moræ res non patitur.
Part. At interim, ne moreris, linguam, dum lego, reprime.
Ubique. Age ergo, ne moreris, tam mutus, quàm piscis, ero.

Quàm ille lentè legit! credo numerare literas;
Nam ſi numerâſſet, nedum verba, ſyllabas,
Jam pridem percurriſſet: quàm ægrè linguam contineo?
Non vivam potius quàm non eloquar;
Num ſatis cogitaſti? num deliberaſti? quid tandem das conſilii?
Part. Quàm vellem inter ipſos Reges (ſi fieri poteſt) gratiam
Componere? quàm à cœptis deducere? Non poteſt
Sine magno malo, & totius Provinciæ
Grammaticæ luctuoſo damno, hoc bellum geri.
Ubique De malo nihil ad te attinet, Rex ipſe viderit;
Quid de auxilio, quod petit, reſponſi refers?
Parti. Equidem illi, pro officio, omnia debeo,
Sed prudenter malo, quàm violenter, conſulere.
Ubique. Nihilo plus agis, quàm ſi imbrem in cribro geras;
Laterem lavas: itaque confeſtim arma para,
Et fac te nobis Ducem, *Nomini* hoſtem, fortiter præbeas.
Jam præſagit animus certum illius malum;
Rideo ante pugnam, dum animo intueor
Mutila, manca, & *Heteroclita Nomina.*
Part. Ego, quæ veſtra ſunt in me merita,
Nequeo quin ad vos meas opes, & copias mittam.
Ubique. Facis jam, quod te decet.
Part. Verùm, cùm multum *Nomini* debeo,
Dabitis ergò veniam, ſi apertè in aciem non venero.
Et, quam debeam illi, extinguam gratiam.
Ubique. Ut lubet, nos de eo non laboramus, dummod
Legiones firmas mittas, & opem fortem feras;
Inter *Neutra Paſſiva* fac memineris
Ne deſint nobis *Prandeo*, *Cœno*, & ejus generis reliqui,
Qui pane & potu labores prœlii mitigent.
Part. Mittam ſanè, quando ita vis.
Ubique. Jam me amas.
Part. Mittam etiam *præteritorum*, *futurorum*, & *præſentium*
Participiorum centum plauſtra; &, quia non poſſunt iter
Pedibus facere, addam etiam mille camelos *Compoſitorum*
Ubi. O virum nobilem! Juro tibi per dextram tunicæ man-
Si nobis contingat victoria, te non amplius (ticam,
Futurum *Participium*: noſter totus eris.
Hoccine ergo vis ut nunciem Regi meo? nam propero.
Part. Sanè, atque ei meo nomine ſalutem dicas plurimam.

Abiit.

Abiit. quid eſt quod malim, quàm huic igni addere fomitem?
Sed, ne ſentiant Reges, aliud oportet linguâ promtum,
Aliud pectore habere clauſum.
Nam ea demum eſt ſapientia,
Marte quem non potes, arte vincere.
Quod ſi ex animi ſententiâ acciderit,
Spero fore, ut ſolus *Grammatica* potiar imperio.
Promittam utrique firmas copias,
Mittam neutri, adero in ſubſidiis;
Si violanda eſt uſpiam, propter Regnum violanda eſt, fides.
Sed, St. video adventare *Conjunctionem Simul.*
Perii, ſi hæc audivit homo pacificus.

ACTUS II. SCENA IV.

Simul. Participium.

Simul. SAlve, *Participium.*
Parti. Tu quoque ſis ſalvus.
Sim. Factus in tempore obviàm mihi,
Ut opportunitas mihi non potuerit opportuniùs.
Part. Quid rei eſt obſecro?
Sim. Eſt quod te moneam, animum ſi libet advertere.
Part. Libenter equidem.
Sim. Quæ inter Principes ortæ ſunt, inimicitias
Non ignoras.
Part. Audivi equidem.
Sim. Non ſolis ſibi ipſis,
Sed nobis omnibus, periculum dabit:
Id te, pro tuâ prudentiâ, arbitror intelligere.
Part. Intelligo ſatis, ſed inſanis quid facies hominibus?
Sim. Tuum eſt, pro dignitate tuâ, operam ut parem conſiliis
Tuum eſt naſcenti malo, ne ſerpat longiùs, occurrere. (des;
Part. Nihil eſt facilius dictu; ſed quare meum ſit, edoce.
Sim. Tu, poſt reges, primus es, utrique plurimum
Debes, uterque amant plurimum.
Res communis jam agitur,
Concordiâ ſtat noſtra Reſpublica.
Illorum alter perire ſolus non poteſt.
Omnes nos peribimus *Simul.*

Part.

Part. Eſt ſanè, quod dicis; ſed non eſt iſtuc
In manu meâ; non ſum mei Juris homo;
Duobus enim ego ſervio dominis;
Alteri, quantum addo, tantum detraho,
Nec quidquam poſſum cum altero agere,
Niſi fidem apud alterum violem:
Ad nullum (fateor) magìs, quàm ad me, hæc res pertinet,
Nulli poteſt hoc bellum eſſe miſerius;
Nam quiſquis illorum peribit, peribit, *Simul*,
Quicquid illius habeo; quare te rogo
Obnixè, *Simul*, ut aliquem huic rei diſpicias,
Qui authoritate, & gratiâ apud utrumque valeat,
Neutri debeat quicquam; ego, qui utrique debeo,
Ad hanc rem nihil poſſum conferre commodi.
Ego, ut rem meam curem, hinc abeo.
Tu, quod facis, *Simul*, fac quæſo ſeduló.

ACTUS II. SCENA V.

SIMUL *ſolus.*

Simul. NÆ ille parum ſapit, qui ſibi non ſapit;
Qui in publicum conſulit rectè, ille ſibi
Simul, & Reipublicæ conſulit ſuæ;
Sed, qui ſibi ſeorſum cavet, publica negligit,
Cum publico (velit nolit) peribit ſimul:
Hic fortaſſe, ex hoc diſſidio Principum,
Montes ſibi ſtultus pollicetur aureos;
Miſer, qui ſuum bonum cum malis jungit publicis,
Quæ vita erit *Participio* in *Grammatica* provinciâ
Abſque *Verbis* & *Nominibus?* ſine quibus
Neque *flecti*, neque in *oratione conſiſtere*,
Neque *ſenſum ordiri*, neque *perficere* ullum poteſt,
Neque quidquam ſapere *Grammaticum*;
Sed regnandi *cæca* libido non ſinit
Sua mala cernere, dum malis remedium
Adhuc relinquitur; verum ubi medentium
Manus fugerunt, tum demum — ſed ſerò, ſapiunt.
Inſanus, quiſquis in eâdem nave navigans
Ex naufragio ſperet ſibi aliquid boni.

Sed

Sed ſurdis cano, nemo eſt in totâ Provinciâ
Grammatica (ſi me ſolum excipis)
Qui à pacis non abhorreat artibus:
Alium alia movet neceſſitudo Principum;
Pronomina ſunt in clientelâ *Nominum*,
Præpoſitiones illorum inſerviunt *Caſibus*,
Adverbia verbis adhærent, *Nominibus*
Interjectiones; infelix *Participium*
In communi luctu ſua ſtatuit ſolatia;
Mihi relinquitur ſoli pacis ſtudium.
In meas utinam poſſet leges conficier,
Equidem meo munere perpulchrè fungerer;
Sed hoc miſerum, nos, qui volumus optimè,
Poſſe minimè, &, quàm velle, nihil poſſe aliud.
Adibo tamen Reges, ne meo deſim officio.

ACTUS II. SCENA VI.

SIMUL. POETA.

Simul. LItes audio ortas, mi *Poeta* ornatiſſime,
Inter te, & *Verborum* Principem:
Principio tamen ego vos ambos
Hoc mihi credere vehementer velim;
Hoc crede mihi, *Poeta*, Rempublicam non curo meam.
Quæ vos tam inconſiderata inceſſit vecordia?
Quæ vos ſtimulat ira privata
Ita, ut rem non ſpectetis publicam?
Quid futurum eſt vobis vitæ, ſi quid alteri
Acciderit humanitùs? quem tum in *Oratione* locum,
Extincta *verborum* gente, habiturum te putas?
Nonne vides, ſublatis *Verbis*, etiam ſublatum iri *Nomina*?
Sine quibus mutum & mortuum eſſe *Poetam* quis non videt?
Omnem ſi projeciſti curam, & amorem ſalutis publicæ,
At, ſaltem, privata te tangat res, & decus tuum.
Poet. Quid tu me cenſes, *Simul*, futilem, & hominem nihili,
Adeò eſſe cæcum, & rerum imperitum,
Ut opus ſit mihi conſilio tuo?
Ego & mihi & Rei *Grammaticæ* providero,
Etſi te, & tuo caream conſilio;
Tu ſi me, quod ſimulas, amas,

Ad provinciam tuam redi, & copias, quantæ ſunt,
Tuas inſtrue, eſt nunc ubi amorem probem tuum.
Sim. Equidem (ut ingenuè fatear) homo ſum multarum *par-*
Utrique ſervio, utrique cupio, & *Verbo*, & *Nomini*; (*tium*,
Si quid in *Commune* poſſum, paratus ſum conſulere;
Alteri non tam cupio bene, ut alteri cupiam malè;
Ego *Nomina*, ſi quando eſt opus, & *Verba* copulo;
Communis ſervus ſum totius *Grammaticæ*; non ſtudeo
Partibus, niſi fortè *partium* lites poſſum componere:
Sed me, quæſo, vide; fac te *Verborum* gentem funditùs
Poſſe perdere; quis relictus *rectis tuis* tranſitus,
Dic ſodes, in *obliquos*? quod *perſonarum* vinculum
Verborum ſi perdis, peris ipſe; conſilium in melius refer;
Sine te, quæſo, ab hâc perniciosâ deduci ſententiâ.
Poeta. Multum te fallis, *Simul*; ſed video, ut tua pietas eſt,
Bonum eſſe te virum, volo igitur quod habeo
Exponere conſilii: ne quid me putes facturum in Rempubli-
Nihil ego magis eſſe ſalvum nec cupio, nec volo; (cam;
Non mea ſalus magis mihi cordi, quàm totius Provinciæ:
Totam *Verborum* gentem delere non eſt conſilium;
Tantum volo armis, fame, flammâ, & cæteris belli malis,
Eò redigere, ut mihi ſerviat neceſſariò.
Præterea, ſunt mihi *Præpoſitiones* genti meæ fidiſſimæ,
Quarum aliæ *Accuſativos*, aliæ *Ablativos* regunt;
Una etiam in *Genitivos plurales* fertur *Tenus*:
His accedit *Participiorum* natio, quæ *caſus* mihi
Debet, & *genera*; hæc libenter *Verborum* fungentur munere.
Nonne vides ut, jam, in *Ablativo* poſita
Verbi Subjunctivi, omiſſæ & vicem *Conjunctionis* ſuppleant?
Hæc (mihi crede) ſatis ſunt proviſa;
Tu, quæ noſtra eſt provincia,
Reliqua noſtræ permitte fidei.
Sim. Satis te ſcio eſſe providum; ſed plus vident
Oculi, quàm oculus; Tu, mi *Poeta*, ſi ſapis,
Amicos adhibebis in conſilium:
Non tam poteſt facilè *Verborum*, & *Nominum*
Familiaritas & conſuetudo divelli,
Sine ſummâ pernicie Provinciæ *Grammaticæ*:
Deinde novas leges ſancire, nova cuique munera
Dividere, res eſt tanti laboris, & negotii,

Ut

Ut nec dies nec noctes vacuas à laboribus,
Nec liberas ſis habiturus ad ſomnium, & cibos.
Ad hæc; cùm, jam, tanto labore *Carmina* conficias,
Cùm vix ſuppetant quibus *rem* deſcribas ſplendidè,
Quid futurum cenſes extincta *Verborum* gente?
Vide, quæ tua eſt prudentia, queis torqueare moleſtiis.
Poet. Sunt iſta quidem vera, nec tu mihi vana conſulis;
Sed eò progreſſum eſt, ut non poſſum ſine dedecore
Pedem referre; id, ſi poſſim, libenter ſanè velim.
Simul. Viſne ergo ut ego cum verbo agam, ſi queam
Ullo modo ad æquas & honeſtas leges utrumque flectere.
Poeta. Sanè; gratiamque habiturus ſum maximam tibi.
Simul. Meritò te ſemper amavi, *Poeta*, & nunc amo pluri-
(mum.

ACTUS II. SCENA VII.

SIMUL. AMO.

Simul. INſanum magnum molior negotium,
Metuoque ut hodie poſſum emolirier;
Nam, ex amore priſtino *Amorem* audio verſum in odium,
Ut *amoris* nullum retineat veſtigium.
Adibo tamen Reges, &, quod poſſum, experiar.
Amorem, ſummum ſuum & *Verborum* Principem,
Plurimâ ſalute impertit amicus *Simul.*
Amo. Facis, quod te decet, *Simul*; ſed ubi milites?
Simul. Si me amas, quod fauſtum fœlixque ſit tibi,
Et tuo regno, non opus eſt milite.
Ego & tuus ſum, & *Poeta*, ſervus;
Agam in commune, quod communem ſervum decet,
Ut conſulam: vide quantum incidat mali
Ad utrumque ex hoc bello, & te pœniteat.
Amo. Quid tibi hanc rem curatio, aut mutitio eſt?
Niſi milites, & abis quamprimum, paras tuos
Mihi in auxilium, fruſtra rogas.
Simul. Salutem precor tibi ita, ut ſit mihi;
Sed peſſimè iſtuc in te, atque in omnes conſulis.
Amo. Quid ais, omnium! niſi actutum fugis, feres
Infortunium magnum, depexum adeò,
Adeóque exornatum reddam, ut, dum vivas, ſcelus,

Hujus loci, dieique, meique ſemper memineris.
Ego, ſi neſcis, *Poetam* amavi pridem.
Nunc tantum odi, quàntum qui maximè ———
Sic fit, ita nunc vivitur, totus ego
Vel amoris, vel odii, incendor flammis,
Nihil medii; proin' tu, niſi perire vis,
De pace tace, de *Poetâ* ſilentium.
Simul. Væ miſero mihi, væ civibus *Grammaticæ!*
Quò me vertam? aut quid nunc faciam?
Nulla nunc reliqua ſpes eſt, nullum præſidium
Salutis; de nobis video actum penitus,
Et noſtrâ Republicâ: quàm vellem aliquò divertere,
Ne tanti ſim particeps mali,
Aut tantæ ſpectator miſer miſeriæ.
Utinam falſus, ac mendax inveniar vates,
Ac non tantum nobis impendeat malum.

ACTUS III. SCENA I.

ILLE, POETA, EGO *Dux*, CIS *Regina*, PAPÆ *Dux*.

Ille, POſtquam legationem obivi meam,
Ad Regem redeo; ſed eccum ipſum video;
Regem ſuum, Regum omnium invictiſſimum,
Verborum juratum hoſtem, ſalvere jubet
Ille, ſervorum omnium obſervantiſſimus.
Poeta. Gratus ades, *Ille*; adiiſti, quos volui,
Et mandata ad illos pertuliſti mea?
Ille. Adii, pertuli, effeci, perfeci; vaſa jube
Pura apparari ad rem divinam, tibi cito
Aquam afferri puram, pinguem, & propitiam.
Poeta. Cur ———?
Ille. Ut ſacrifices.
Poeta. Cui deo?
Ille. Noſtro, ——umh, umh——
Nam ego nunc ſum tibi ſummus *Jupiter*,
Salus, item lux, gaudium, vita;
Proin para te, ut hunc Deum ſaturitate facias tuum.
Poeta. Eſurire mihi videris.

Ille.

Ille Mihi esurio, non tibi.
Poeta. Tuo arbitratu, & more, sed facilè patiar.
Ille. Sin scias, quid boni portem, pingue mihi litares.
Poeta Si quid boni est.
Ille. Ergo accipe, lætitiam quidem fero,
Adsunt tibi in auxilium copiæ, meâ operâ,
Quæ hostes fundant, lacerent, dissipent,
Edant, si placeat, carnes, bibant sanguinem;
Et, quod tute maximè cupis, egoque volo,
Te totius dominum faciant Grammaticæ.
Poeta. Summam voluptatem narras, sed ubi sunt?
Ego. Adsum ego tibi, Poeta, Rex invictissime.
Paratus ad omnia, quæ mihi imperas,
Etenim sum oriundus ex familiâ
Tuâ, propinquitatis memor & officii.
Poeta Laudo constantiam, facis tu quidem, quod te decet,
Et quod summam à me merebitur gratiam.
Sed ubi Milites?
Ego. Negotium dedi, legatis meis, *Tuidem* & *Suidem*,
Hominibus sanè validis, & fortissimis,
Exercitum ut conscriberent, naves conscenderent,
Et huc ad me continuò convocarent sine morâ.
Illi imperata faciunt; *Possessiva*, *Gentilia*,
Relativa, *Primitiva*, *Derivativa*, cum *Articulis*,
Confestim armant *Numeris*, *Figuris*, *Personis*, *Casibus*.
Ego, interea, ad te transcurri, de voluntate ut cognoscerem.
Poeta. Rectè fecisti; ad portum abi, & præstolare tuos
Advenientes, in castra ducito, ego mox adero.
Ubi reliqui?
Cis. Etenim vivat Rex *Poeta* meus.
Ecce, tibi adsum cum meis fidissimis *Amazonibus*,
Multum me *Verbum* ad partes solicitavit suas;
Et, ut ingenuè fatear quod res est, illi debeo
Aliquid; neq; ignoras dedisse, ut *Verbis* suis prærirem,
Et ad multas res signandas ducerem;
Hujus ille à me reposcit mercedem beneficii,
Ut illius partes sequerer; &, nisi deberem plura
Tibi, paruissem. Tu me facis Regni participem tui,
Dasque mihi, ut tuis regendis præessem *Casibus*;
Ille. Non committam, ut me tempus ullum arguat ingrati animi:

Quare, ad te adduco viros, vires, opem, opes, fidem, & copias.

Poeta. Agnoſco, quæ dicis, vera eſſe omnia, *Cis* fortiſſima,
Et, quos tibi dedi honores, eos me puto locâſſe optimè!
Quòd ſi nobis fortuna, quod non dubito, faveat,
Honore à me faxo afficiaris, ut mereris, duplici;
Redi in caſtra, & milites feſſos de viâ refice.

Cis. Faciam.

Poeta. Vide, *Ille*, ne quid deſit, quod *Cis* ſuis
Opus eſſe putet; ſi non ſuppetiat, ſume de meo.
Atque voca, ad tribunal noſtrum, reliquos,
Ut intelligam univerſi vires exercitûs.

Ille. Heus, *Interjectio*, ubi tu, malè latitas?
Rex te vocat!

Papa. Heu, hei, hoi, apage!

Ille. Quid tu gemis?

Papa. Quia, quorſum hæc arma pertinerent, non video,
Sed *Papæ!* Quid hoc hominis tam ſplendidi —— ?
At, at, at, Rex meus eſt Poeta, neque prævideram;
Salve, *Poeta*, Grammaticæ ornamentum & decus.

Poeta. Et tu ſalve, *Papa* mirandiſſime;
Scis, quòd mihi obtigerit?

Papa. Audivi, ſed miror magis, quàm credo,
Papæ! Papæ! Papæ!

Poeta. Amo, Verborum, Rex (quem antea,
Ut tu bene noſti, feci plurimum)
Mihi hodie, in convivio, injurias intulit indigniſſimas.
Statuo ulciſci.

Papa. Euge, facis, ut virum fortem, & magni animi decet.

Poeta. Nôſti quod te volo agere?
Ut *dolores* tuos in hominem mittas.

Papa Faciam, ut cantitent, *hui! hei! hoi!*
Væ miſeris! quantâ de ſpe decidimus!

Ille. Et meritò, nam efficiemus, ut volitent
Ad cœlum, brachia, pedes, capita illorum.

Papa. Ha, ha, he, dici non poteſt,
Quantum ſum riſurus tanto ſpectaculo.

Poeta. Redi in caſtra, & triumphum cane.
Victoria eſt in manibus.

Papa. Mars *Evohe! Io Triumphum! Io Triumphum!*

ACTUS

ACTUS III. SCENA II.

AMO. ÆDEPOL *Dux.* UBIQUE.

Ubique. EVasit sanè, & suo tempore,
Nam si prehendissem, docuissem gnaviter,
Quid sit triumphum ante victoriam canere.
Amo. Quid nunc agimus, Socii? unde incipimus?
Ædepol. Nam pugnare certum est.
Ubique. Quid, ais, agimus? quid aliud,
Quàm prandeamus? nam annus est postquam edimus.
Amo. Semper animus tibi in patinis.
Ubique. Sanè, nam libentius nusquam vivitur.
Amo. Apage te cum tuâ gulâ, cibi barathrum.
Quod venimus, agamus, quid consulitis?
An, ut ad *Poetam* mittamus, atque ad prœlium
Provocemus, nam certum est de victoriâ.
Ædepol. Ita me Dii, Deæque, superi, inferi, medioximi,
Ita me Regina Juno, & Pallas, Jovis filia,
Ita me Ops, Jovis mater, & Saturnus, Jovis pater,
Ita me juvent Neptunus & Pluto, fratres ejusdem Jovis,
Ut, si *Poeta* comparetur viribus tuis, nihil est.
Nam, quæ sunt superbissima ex *Nominibus*,
Tantum habent *sex singulares* satellites;
Et totidem *plurales*, præterea, bona
Pars Militum illius *Verborum* est soboles,
Quæ in *Parentes* tam ingrata esse non potest,
Ut enses stringat in illorum viscera.
At verò, cùm tuas recenseo copias,
Dii immortales! quàm infinita res est!
Imprimis, *singula Verba* habent *sex Modos*,
Proinde singuli *Modi* habent *quinque Tempora*,
Tempora autem *tres Personas* in *Numero*
Utroque: Quæ centum & octoginta millia faciunt,
Cum integrâ illius comparandâ Provinciâ.
Activorum verborum gens est fortissima;
Et *Passivorum* etiam natio multum potest,
Frigoris & inediæ juxtà *patiens*,
Quæ est fortissimorum virorum & militum
Prima laus.——

Ubique Sunt hæc, Dux inclyte, veriſſima:
Neque enim, ſive viros ſpectes, ſive numerum
Sunt ulla arma comparanda cum tuis.
Habes, præter quos ille recenſuit, ingentes
Cimbrorum & Saxonum copias,
Virorum fortiſſimorum, quos ego genui
Ex, meâ Conjuge, *Nuſquam*, *Ubiquitarias*
Vocant, gentem ſanè bellicociſſimam.
Horum alteri Angliam occupâ unt,
Alteri Romanos auſi ſunt invadere antiquitus.

Ædepol. Caſtor, Ecaſtor, Hercle, Mehercle, Pol, Ædepol,
Oportet valdè mirandos eſſe homines
Qui *nuſquam* & *ubique* habent parentes.

Amo. Placet ergo, ut mittamus aliquem Legatum,
Qui, quid habeamus animi nuntiet,
Bellumque toti genti indicat *Nominum.*

Ædepol. Deus fidius, medius fidius, nullum conſilium
Poteſt certius, aut ad honorem aut decus
Splendidius dari.

Amo. Eamus igitur, & videamus intùs, qui ſit maximè
Ad hoc munus & officium idoneus.

ACTUS III. SCENA III.

SOLOECISMUS, BARBARISMUS, TRAULISMUS, CACATONUS, *Grammaticæ Peſtes.*

Solœciſmus Nunc nos licemus per regnum diſſideas
Liberaliter, quodcunq; venit in os, loquere.
Ego nunquam curavit floccos Grammaticales regulas;
Sed Ego accepit de ſeverus Priſcianus bonus remedium:
Quia ille vapulavit me millies in Scholam;
Ego nunc, inter ſodalibus meis, frangam illum caput;
Tam tuber ego feciſti, quàm fungus eſt.

Barbariſmus. Ego certè bonum remedium de illo acci-
Nam ille nimis curioſus pro me fuit ſemper; (piam;
Nam, quamvis ego ſemper loquebar congruè,
Tamen vapulavit me in Scholà;
Quia dixit me loqui barbarè,
Nam quia regnum ejus eſt perfectam, gaudio.

Cacatonus.

Cacatonus. Læ-ti-tia certè eſt in cordibis meis,
Quando videbo illius ſanguinere caput
Tantum, quantum ille fecit ſanguinere natès meas.
Trauliſmus. Væ, væ, illis pediculoſis Grammaticis;
Nos illam illorum provinciam de-pe-di-cu-labimus
Ut nihil poſthac habeant, quod edant; niſi pediculos,
Qui nos hactenus ederunt, habeant.
Væ, væ, illis pediculoſis Grammaticis.

ACTUS III. SCENA IV.

AMO. SODES. *Legatus ad Limina.*

Amo. NON eſt tibi ignotum, quòd omnium aures & animos
Jam diu occupavit, quibus me Poeta (mos
Convitiis inceſſerit in convivio modò;
Ne eam inultam feram contumeliam
Ad Senatum retuli; iis viſum, ut ferro, fame,
Flammâ vindictam de *Nomine* fortiter expetem.
Tu, qui natus es ad provocandum ingenio,
Viſus es nobis ad hanc legationem obeundam
Maximè idoneus.
Sodes. Tu ſi jubes, ego illius nil metuo furores.
Amo. Equidem volo & jubeo, *Sodes*;
Tu me ſequere, ut intùs mandata accipias.

ACTUS III. SCENA V.

SIMUL. SODES.

Simul. O Infelix ſæculum! O ætatem miſeram!
O inſanos Homines! O cæcos ſui mali!
Quæ iſtos agunt intemperiæ?
Quò ferunt infernales furiæ?
Quò ruunt in ſuam perniciem præcipites?
Quantos in ſuos moliuntur montes mali?
Verborum gentem vult delere *Nominum* furor,
Nominum nationem vult extinguere *Verborum* amentia,
Ac ſi, ſublatis Verbis, regnare poſſunt *Nomina*,
Aut potiri rerum *Verba*, ſublatis Nominibus,
Ac non amore vivant, moriantur diſcordiâ;

Quis rerum tam imperitus est?
Quis tam cæcus est, qui nescit
Sine *Verbis* non posse in se *Nomina* transire?
Verba esse nuda, nisi adhæreant *Nominibus?*
Ex meris *Verbis* nulla est oratio,
Et *Nominibus* meris nullus sensus;
Sed ex mutuâ consuetudine,
Et horum concordiâ, & amplexu mutuo
Omnis orationis planè plena complexio.
Non est (quam isti inceptant stulti) pugna nova,
Audivisse memini veterem ex majoribus
Hanc fuisse contentionem; sed de consilio
Prudentium, cùm res spectaret ad arma, compositam
Litem fuisse, & conventum in has perpetuas leges;
Ut Recti *Nominum*, *Verborum* Personæ, & Numero,
Præessent; & Verba *obliquos Nominum* casus regerent;
Verbum in suos Infinitos, *Nomen* transiret in suos
Genitivos: ut partes reliquæ ad hæc
His servirent duobus; hæc ad hunc manserunt diem:
Nunc stulti isti ad eosdem relabuntur scopulos,
Ad idem impingunt saxum, nec veris obtemperant
Consiliis; se mutuis vulneribus
Eunt perditum, nec se patiuntur corrigi.
Heu, heu, heu, quò me vertam?
Aut quid inceptem consilii?
Quid, nisi hic paulisper quiescam!

Sodes. Deus bone! quàm intùs variatum est consiliis!
Alius censet non mittendum esse belli nuncium;
Alius inhonestum invadere imprudentem;
Alius mittendum, & æternum Poetæ silentium indicendum;
Alius non perdendam esse artem Poeticam;
Quid omnes referam eorum sententias?
Videtur verum, quod vulgò dicitur,
Tot sententiæ, quot homines, tot sensus, quot capita.
In hoc unum omnes unâ voce congruunt;
Domandam esse bello *Nominis* superbiam;
Et mihi tandem dant negotium, ut bellum denunciem.

Simul Heus, heus, *Sodes*, quò tantopere properas?

Sodes. Quò me misit Rex meus, & Dominus,
Ut atrox bellum indicam *Nomini*.

Simul. Noli, mi *Sodes*, ſi me amas, facere.
Sodes. Egone ut Domino meo non pæream?
Simul. At charior tibi debet eſſe Reſpublica,
Corrigendus Dominus rectis conſiliis.
Sodes. Tu, qui ſapis, eis conſule; certum eſt mihi
Authoritatem Domini non defugere.
Simul. Heu perit res! heu perit penitus!
Hic neque conſilii, neque auxilii ulla eſt copia,
Reſtant quatuor exorandi Grammaticæ judices,
Priſcianus, *Linacrus*, *Deſpauterius*, & *Lilius*,
Res illorum agitur, ac hos provocare certum eſt,
Si quid adhuc authoritatis relinquitur.

ACTUS IV. SCENA I.

SODES. POETA. ILLE.

Sodes. HÆC, opinor, ſunt caſtra *Nominum*;
Adeone furioſum hominem? ſed eccum ipſum
Nihil quidquam opportunius accidit. (video;
Amantiſſimus ſuorum Rex meus, Amo,
Et tibi infeſtiſſimus, *Dux atque Imperator*
Belli invicliſſimus, *Hæres indubitatus*,
Et Rex totius Grammaticæ,
Poetæ, nominum *peſſimo Tyranno*,
Pro priſtinâ ſalute, *mittit ferrum*,
Famem, *flammam*, *peſtemque diram*.
Ille. Nugæ ſunt, quas blatis; nec quidquam terroris ad-
Poeta. Quis tu es, qui audes nos laceſſere? (ferunt.
Sodes. *Sodes* ſum, de gente *Adverbiorum*,
Qui te, *Sodes*, *Sodes*, provoco.
Poeta. *Hancine verbosâ nobis de gente ſalutem*
Mittit Amo? *Tantine putat ſua verbula pendi?*
Verba *movent timidos*, *non fortia pectora terrent*.
At nos, *pro* verbis, *illi ferrumque*, *famemque*,
Mittimus, *& flammam*, *vel*, *ſi quam fortè ſalutem*
Cerberus *ex imo dicat Phlegethonte*, *vel atris*
Horreſcens Hecate colubris, *vel quicquid Avernus*
Incolit horrendum, *ſqualens*, *deforme*, *cruentum*,
Hanc putet ex animo Nos, Nos, *dixiſſe ſalutem*.

Ille.

Ille. Sodes, cape hanc ſalutem, & refer tuis.
Sodes. Immo relinquo vobis: vos, quam peperiſtis, tol-
Ille At tu vale malè—— O mi *Sodes.* (lite.
Sodes. Et tu, mi *Illede*, malè peri.

ACTUS IV. SCENA II.

ILLE. POETA. CIS. EGO. PAPÆ.

Poeta. VIdetis, commilitones fortiſſimi,
Quàm indignis *Amo* me laceſſit modis.
Unum tantùm relinquitur, ut, quantum poſſumus,
Accingamur ad prœlium. Nunquid placet?
Ille. Nunquid placet? num tu de eorum adhuc
Dubitas voluntate? turpe fuiſſet non progredi;
Progreſſum pedem referre, turpiſſimum.
Equidem æternam famem malim meis faucibus,
(Quod ego malum malorum omnium maximè metuo)
Quàm *te*, in *te*, & *tuos*, tantum admittere dedecus.
Cis. Quin tu (de nobis nil prorſus dubita)
Aude, & certam tibi pollicere victoriam.
Ego. Aude, mi Poeta, jam opus eſt viribus, non conſiliis.
Papæ. Tu, mi Rex, ſi tantum audes, ego *Doloribus*
Omnes tibi hoſtes tuos conficiam,
Mittam in eos *heu*, *hei*, *hoi*, (*frange-cordios.*)
Poeta. Nec ego metuo, neque de voluntate
Dubito, aut noſtris viribus: Ergo tu, *Cis*,
Cum tuis *Amazonibus*, in dextro cornu curabis,
In lævo *Egonides.*——
Papæ cum ſuis *Doloribus* agmen medium
Tenebit, ut terrorem hoſtibus injiciat
Non parvum: Ego in ſecundâ acie curabo.
Ille cum *Adjectivis* erit in præſidiis;
Sed miror non adeſſe *Participium.*
Cùm venerit, *Ille*, cum præſidio junge te.
Nunc, Commilitones, oratione non eſt opus
Ut vos animem: omnis ſpes eſt in manibus,
In pedibus infamia, & turpe dedecus.
Memento cum *Verbis* eſſe prœlium,

Vobis,

Vobis, *que*, non virorum, verùm mulierum
Sunt arma. Vos *verba* in fugam *verberibus*
Vertite; hoc unum facite memineritis
In fugâ plus eſſe, quàm in prœlio, periculi:
Pugnate fortiter, hoſtes fundite,
Pellite, vertite, fugate, vincite,
Speculator, *Ille*, quid rerum gerant;
Nos, interea, inſtruemus aciem.

ACTUS IV. SCENA III.

UBIQUE. ILLE.

Ille. QUis hic homo, qui nobis venit obviam?
Si non incerti me fallant oculi,
Ubique eſt, mei ordinis atque loci,
Qui ſemel pranſus eſt duo jugera tritici,
Sex dolia vini, duos boves, decem oves,
Præter gallinarum, perdicum, palumbarum, &
Coturnicum ingentem gregem.
Ubique. Illedemne video, paraſitum Nominis?
Ipſe eſt; adibo hominem.— Salve, Barathrum
Ciborum, ferculorum totorum helluo.
Ille. Et tu, jurate *Bacchi* hoſtis & *Cereris*,
Malè peri, quando nos una menſa non capit.
Ubique. Haud malè ſalutem dicis; ſed tu peri potius,
Si quidem pereundum eſt alteri.
Nunquid eſuris?
Ille. Quid rogas?
Ubique. Numnam fame perire cupis?
Ille. Malo ſaturitate.
Ubique. Credo; ſed fame perit potius,
Quiſquis *Poetæ* ſervit famelico.
Ille. Quid, qui *amatori* miſero? ſed quid agitur apud vos?
Ubique. Focus ſtruitur quinque millia longus,
Latus verò decem ſtadia, non amplius.
Ille. Tu quid ais? in quem uſum?
Ubique Ad coquendum quicquid terreſtrium,
Volatilium, aquatilium gens *Nominum* alit.
Ille. Cui ventri?
Ubique. Noſtro.

Ille. Credo, nam, quàm ſit capax venter tibi,
Jam totos decem annos ſcio.
Sed heus tu, quid nobis relinquitis?
Ubique. Famem.
Ille. Habeo gratiam: debeo ſanè tibi,
Et, quod grati primum eſt argumentum animi,
Dabo, quam poſſum, operam, ut rependam breviſſimè.
Sed heus, *Ubique*, quid capitis conſilii?
Delere nos miſeros vultis funditùs?
Ubique. Funditùs——ut nullum veſtigium *Nominum*
Linquamus; nam nihil aliud eſtis quàm *Nomina*.
Nos verò, vobis extinctis, fingemus nova
Alia, quæ nobis pariant æternum decus.
Ille. Contra naturam mihi ſapere videmini;
Nam, ſublato *Poetâ*, quis *amores* canet?
Aut quis *amore* amicam placet, aut tollat laudibus?
Ubique. Nos id videbimus; id veſtrâ nihil refert.
Ille. Videte etiam ne ſerò vos & nequicquam pœniteat.
Nam multa facimus temerè,
Quæ infecta eſſe volumus,
Quando infecta eſſe poſſunt nullo modo.
Crede mihi, facilius eſt *Nomini*, ſine *Verbo*,
Quàm *Verbo*, ſine *Nomine*, vivere;
Habemus firmas copias, Regem invicti animi,
Qui *Amatorem* non pluris, quàm muſcam, facit.
Ego te, *Ubique*, brevi, *nuſquam* fecero.
Ubique. Magnifica verò vox!
Ille. Verba linquimus nos *Verbis*,
Vos datis *Verba*, nos autem *Verbera*.
Ubique. Paſſiva ſcilicet.
Ille. Activa ſenties.
Ubique. Heus, heus, *Ille*, unum te volo.
Ille. Dic quid eſt.
Ubique. Abi citò & ſuſpende te, ne pereas in prœlio.
Ille. Non vacat mihi, neque convenit ad eam operam;
Vacat tibi, & tuo Hero; habetis paratum carnificem.

ACTUS

ACTUS IV. SCENA IV.

AMO. ÆDEPOL. UBIQUE.

Amo. NON me latet, Milites, *verba* virtutem non addere,
Neque *oratione* fieri fortes, quos natura genuit
Sed de virtute veſtrâ nihil dubito, (timidos.
Ea mihi ſpectata eſt ſatis; jam diu ſcio
Quàm fortes & fidi ſitis -- de veſtris ut dicam hoſtibus;
Diverſa eſt ex diverſis gentibus hominum turba.
Ex *Nominibus* vanis, *Interjectionibus* tumidis,
Præpoſitionibus timidis, & *Conjunctionibus* inanibus;
Animis inter ſe, incertis, & voluntate ambiguâ.
Vos, è contrà, unius gentis cives, quibus idem eſt utile
Et inutile; quibus vita, & mors, communis;
Patria una, unus Imperator, periculum unum:
At unam oportet eſſe voluntatem, unam ſemper ad pericula
Ferenda, ſuperandaque, alacritatem in prœliis.
Metus periculum, audacia ſalutem fert; pergite,
Atque imbelles hoſtes, ſervos tuos, qui in Dominos
Arma capiunt ſcelerata, ſternite, fundite;
Vultum veſtrum, mihi credite, nunquam ferent.
Gloria, victoria, res & opes ſita ſunt in manibus;
Audenti decus, timenti proponitur dedecus.

Ædepol. Ita me Caſtor & Pollux, ita Juno ſervet & Jupiter,
Ut ego hodie *Nominum* manipulos
Fugabo ad *Tartarum*, & in *Cocyto*
Flumine ſubmergam miſeros.

Ubique. De nobis jubeo eſſe ſecurum, junge mihi, *Edo*,
Tibiq; *Nominum* turmas omnes ſolus edam. (ſervum tuum,

Amo. Novi equidem virtutem ſatis.
Tu, *Ædepol*, inſtrue aciem,
Vide tu, *Ubique*, quid hoſtes rerum gerant,
Ego, poſt principia, ſignum dabo omnibus.

ACTUS

ACTUS IV. SCENA V.

UBIQUE. EDO. SUM. ILLE.

Ubique. HAUD ſtultè ſapit, quiſquis ante cavet quàm doleat,
Nam nos ſatis periculis objicimur!
Solis tam longè ante Legiones ſi quid mali
Nobis acciderit, neſcis quantum Reſpublica
Damni ferat, extinctâ ſi *Edendi* facultate perimus fame.
Et, me ſublato, perit etiam,
Qui tibi fidelem navet operam.
Edo. Providè: ſanè ego mihi videro,
Tu, ſi libet, ſolus peri.
Sed heus; unum eſt neglectum nimis à nobis,
Sumus hîc ſoli ſine viatico, periculum
Ne hîc in montibus pereamus fame.
Ubique. Iſtuc nihil eſt pericli, huic ego malo
Subveni ſatis, nunquam ſum ventris tam negligens,
Meo ſatis habeo ventri quod ſufficiat,
Tibi, qui nihil aliud facis, quàm *Edis*,
Nunquam deeſt quod *Edas*;
Sed, heus tu, vide quàm ſum condus optimus.
Edo. Et primus etiam.
Ubique. Promo mihi, non tibi,
Tu me, quàm ſcitè *Edam*, vide.
Edo. Utrique id ſufficeret; me ſi non permittas
Simul edere at fugere ne———
Sed quid hoc hominis, qui fugit ab exercitu?
Heus tu, bone vir, quis tu es?
Dic mihi quò fugis à prœlio?
Sum. Ego *Sum*, ſi neſcis, Ego *Sum*———
Nil pudet *Nomen* profiteri meum.
Sed tu, qui non aliud facis
Quàm *Edis*, quid tibi mecum
Aut cur tibi reſpondeam quorſum abeam?
Ubique. Quia ſic libitum eſt; aut reſponde, aut morere.
Sum. Ne *Hercules* quidem contra duos,
Malo reſpondere bis, quàm mori ſemel;
Magna mihi affinitas cum *Nominibus Subſtantivis*,

His ſubſum ſolis, nec, his ſublatis,
Eſt quidquam, cui ſubſum, aliud;
Ego hæc & me perire ſimul
Non poſſum pati, ideo fugio,
In commune ut liberiùs conſulam.
Ubique. Quid ais omnium ——?
Tibi id licere impunè putas?
Sum. Si quid eſt, quod dem vobis,
Sinite ad *Subſtantiva* ut tranſeam,
Et, quod *Edatis*, abundè dabo.
Ubique. Tu ut *Subſtantiva* des nobis, Transfuga,
Dentibus quæ ſunt deſtinata noſtris.
Ille. Quid hominum? quid hoc?
Paratæ menſæ? præda hæc deſtinata eſt mihi;
Vos *Subſtantiva* eſurite, ego hæc interea edam.
Ubique. Tu, *Edo*, ſerva hunc magnâ cum diligentiâ,
Liber captivus avi ferè conſimilis eſt;
Semel fugiendi ſi data fuerit occaſio,
Satis erit, nunquam pòſt illam poſſis prendere.
Sum. Si non eſt, quod dem vobis,
Mene vis ut dem ipſe in pedes?
Edo. Si dederis, erit exemplò mihi, quod dem tibi.
Sum. Avis me ferè conſimilem faciam.
Edo. Ita ut dicis, nam, ſi faxis, te in caveam dabo.
Sum. Satis eſt *Verborum*, quid vultis me inanem dare?
Quidvis malo, quàm perire.
Edo. Sine me pretium hoc ferre,
Ubi homo eſt; Socius eſt.
Ubique. Sino.
Edo. Quia es inanis, neque quid alieni, quod des, habes,
Quid mihi de tuo liberaliter largiri libet.
Sum. Ego tibi *Præſentis Indicativi* mei largiar
Tres Perſonas, *es*, *eſt*, *eſtis*; *Imperativi* duas
Formas, *es*, *eſto*; *eſte eſtote*;
Secundi modi *Subjunctivi Imperfectum* totum,
Ut pro *ederem* & cæteris,
Dicas impunè *eſſem*, *eſſes*, & cætera.
Edo. Adde *Infinitivum*, *Eſſe*, & liber eſto.
Sum. Addo, vale; mementote jam id, quod ego dedi,
Nihilominus eſſe meum.

Ubique. Heu menſa vacua eſt, perîmus miſerè miſeri,
Quid hoc (malum) rei eſt, quod nos odio perdiderit?
Edo. Miror ſanè, nemo hîc fuit,
Sed quis cibi venter tam capax,
Qui tantum, tam citò, conſumeret?
Ubique. Actum eſt de me hodie, ſed poteſne drachmam
Unam mihi dare, quam cras tibi reddam?
Edo. Vix hercle opinor ſi me opponam pignori;
Sed quid de drachmâ facere vis?
Ubique. Reſtem volo emere.
Edo. Quamobrem?
Ubique. Quâ me faciam penſilem,
Certum eſt de me jam ſupplicium ſumere,
Qui tantum bolum emiſerim è faucibus;
Hoc flagitium non me ſinam ut impunè feram.
Edo. Quis mihi drachmam reddet, ſi dederim?
Tu, ſi ita certum eſt, per me pende, & peri,
Ego, ne drachma mihi ſimul pereat, cavero,
Jam ventum eſt in verum periculum famis,
Ego ad meos redeo.
Ubique. Et ego me ſuſpendam paululum,
Saltem dum hæc à me abſcedit ægrimonia.

ACTUS IV. SCENA VI.

SIMUL. PRISCIANUS.

Simul. AD te venio, ſpem, ſalutem, conſilium, auxilium expetens.
Priſc. Neque, Pol, conſilii locum habeo, neque auxilii (copiam.
Sed iſtud quidnam eſt?
Simul. Niſi tu & Collegæ ſuccurratis,
Actum eſt de *Grammaticâ*
Priſc. Quid ais, de *Grammaticâ?*
Simul. De *Grammaticâ* dico ———
Tantæ tempeſtates litium
Ortæ ſunt ſubitò inter *Poetam* & *Amo*,
Ut nil, niſi de bello, cogitent,
Et moliantur interitum alter alterius:
Ego, ut gratiam reſtituerem, feci officium;
Mea tam parum valuit apud eos oratio,

Ut

Ut jam ventum ad manus putem. (prædicas?
Priſc. Me miſerum! quid ego audio? nunquid verum
Simul. Verum prædico, &, ipſe, quod audivi dixi *ſingulis*,
Sed ſurdis cecini, laterem lavi; *Poeta* erat æquior;
Amo mihi minatus malum.
Priſc. Perimus penitus.——
Sed cur ceſſo Collegas convocare meos,
Ut huic ſubito ſubveniamus malo?

ACTUS V. SCENA I.

PRISCIANUS. LINACRUS. DESPAUTERIUS. LILIUS. SIMUL.

Priſc. SAlvete. ah! *Linacre*, te, & te, *Deſpauteri*, & te, *Lili*,
Veſtra intereſt, veſtra res agitur; nunquid (volo:
Audiviſti iſtius? ad me venit *Simul*,
Vir bonus & prudens, & rei *Grammaticæ* amans,
Is ait inter *Nomen* & *Verbum* ſimultates maximas
Recèns natas, quæ *Grammaticam* peſſundabunt,
Niſi nos maturè occurramus malo;
Feciſſe ſe officium, adiiſſe ſingulos,
Compellâſſe, monuiſſe, orâſſe ut meminerint
Quorſum pertinerent arma civilia;
Ait ſe non magis commoviſſe illos,
Quàm ſi eſſent lapides;
Rem ſpectare ad prœlium,
Jam ventum eſſe ad manus:
Metuendum eſt ne ſuccurramus ſerò nimis.
Lina. Itáne deſipiunt? Itáne deſæviunt Principes?
Eóne proceſſerunt diſcordiæ, ut una perdant
Tot ſæculorum labores?
Deſp. Pereant illi potius.——
Lina. Quid eſt, *Simul?* unde orta eſt hæc contentio?
Simul. Ex vino nata eſt, unde omnia ferè mala.
Neque *Bacchæ* bacchantur *Bacchanalibus*
Furioſiùs, quàm iſti de Principatu, inter Cyathos,
Rixabantur, &, poſt Cyathos, digladiabantur.
Verbum ſibi ſummum, *Nomen* ſibi ſummum eſſe *Orationis*
Aſſerebant, ſed lentioribus ſtudiis: (Imperium
Verbum contendit pendere à ſe *Nomina*,
Nomen Verba à nominativis ſuis;

Hinc ad jurgia ventum eſt, inde ad convitia,
Et quæcunque mala ira atque offenſus animus
In eos ſolet, quibus ſuccenſet, vomere.
Tandem ita diſceſſum, ut ſæva omnia alter alteri
Minaretur; intentaretque interitum
Alter alterius, poſt illa nihil, pro ſanis, egerunt.
Ego, imprimis, *Poetam* adii,
Et eò tandem rem totam pepuli,
Ut ſibi, ſuiſque proſpiceret laboribus;
Amo verò nihil audiebat æqui,
Nihil, niſi ſanguinem, cædemque ſpirabat;
Et mihi omnia, ni tacerem, mala
Minatus eſt malè.

Lilius. Hoc gliſcit, hoc jam ſerpit latius malum;
Niſi maturè occurramus, perimus funditùs.
Quid cenſetis? Quid primum faciemus, fratres?

Priſc. In ſummis periculis ſummo opus eſt conſilio,
Deliberandum eſt diu, quod ſtatuendum ſemel.
Ubi corrigendi minima copia,
Ibi peccandi nulla libertas
Periculum toti *Grammaticæ* imminet Provinciæ.
Id cavendum, ne accerſamus, dum nitimur
Amoliri, malum: Qui non prudenter conſulit,
Sæpe incurrit imprudens in contrarium.
Eſt demandatum nobis à *Mercurio*,
Literarum & linguarum Præſide,
Non *Grammaticæ* imperium, ſed judicium:
Eſſe judices juſſit litium omnium:
Aliena reddere dominis, ſuum cuique.
Non ſunt nobis arma aut opes,
Quibus rebelles redigamus in ordinem:
Duo relicta ſunt tantùm remedia,
Primum, ſi nobis recta conſulentibus,
Parere ſuâ ſponte, ſine vi, velint.
Alterum, ſi id nequimus, ut *Mercurium*
Accerſamus, qui hanc nobis dedit provinciam.

Deſp. Sapienter tu quidem, *Priſciane*, ut omnia.
Primùm de nobis faciemus periculum,
Ut non defuiſſe *Mercurius* videat
Nos officio noſtro.

Lilius.

Lilius. Rectè conſulitis, accerſe huc præcones,
Mittamus citò; hi imperata ad eos
Intrepidè ferant.

ACTUS V. SCENA II.

QUAMVIS. TAMEN. (*Præcones.*)

Quamvis. ATROX ſanè adimus periculum,
Metuendum malè à malis,
Qui in ſe ſæviunt, nequeunt nobis parcere.
Tamen. Si Præſidis iram timent, nobis
Nullam audent injuriam intentare;
Si non timent, fortis eſt perire,
Ut pareas ei, cui non parere
Summum eſt flagitium.
Qui Principi paret ſuo, felix, ſi vitat malum,
Felix etiam, quamvis impingat malo;
Illum fortuna, fides hunc commendat poſteris.
Aſcendamus ſuggeſtum; tu, ex ſcriptis, recita
Mandata, judicium; ego magnis lateribus
Quæ tu ſubjicias, aurito decantabo populo.
O yes, O yes, O yes.
Audite mandata quæ ferimus
Mercurius, Jovis *ſummi filius, Deorum munere,*
Eloquentiæ & Artium Deus, Verbo & Nomini,
Grammaticæ *ſatrapis, Salutem.*
Quando nobis data Grammaticæ *provincia fuit,*
Totam diviſimus in octo partes,
Ad tollendum diſcordiæ ſemina.
Pax, in principio, quam volumus,
Aliquamdiu ſtetit.
Tamdem cœptum (quæ eſt ingeniorum diſſenſio
Studentium ſibi, non Reipublicæ) de jure Partium
Quari; nos ad illam accerſiti controverſiam,
Res quia eſſet multiplex, & nobis abeſſe à concilio
Deorum non licuit, peritos dedimus Judices,
Qui de litibus illis cognoſcerent, atque ſuis
Sententiis in æternum regerent, Priſcianum,
Linacrum, Deſpauterium, Lilium,
Qui conſiliis totum illud extinguerent incendium:
Nunc iterum audimus in majores flammas erumpere,

Insurgere Nomen *in* Verbum,
Verbumque *in* Nomen; *acerbis odiis*
De principatu contendere Grammaticæ,
Et inter itum alterius moliri alterum.
Quare, præcipimus, ut, nostro edicto audito,
Qui Grammaticæ *incolunt fines,*
Ab armis omnes statim discedant;
Et ad Judices omnes suas lites referant,
Et controversias, qui secus faxit,
Aquâ, & igne interdicimus Grammaticæ,
Nomini, & Verbo *seorsum præcipimus,*
Ut se statim sistant ad tribunal judicum,
Ut se, suaque illis omnia permittant.
Si non pareant, nos expectent
Contumaciæ suæ severos vindices.

Vivat Rex.

ACTUS V. SCENA III.

AMO. ÆDEPOL. UBIQUE. SIMUL.

Amo. AUditis, populares, mandata *Mercurii*,
Hoc me persequi non licet odium,
Nefas *Mercurio* nos resistere.
Ille dominus, Ille imperator provinciæ
Nostræ, illi parendum, si volumus esse aliquid.
Et nunc, cùm mecum altiùs reputo,
Stultè à nobis actum est, solus *Simul* sapuit.
Ille mihi verum decantavit,
Si verò essent patulæ aures mihi;
Nunc fidum spreviſſe consilium,
Post miseram meorum cladem, pœnitet.
Nunc certum est parere imperio
Et Judicum sententiis me submittere.
Ah! vehemens in utramque partem fui,
Semper ego aut nimio amore, aut odio feror.
Vos arma ponite, & mecum ad iter accingimini.

ACTUS V. SCENA IV.

FORS. POETA. EGO.

Fors. HEM, Poeta; dum tuas partes sequimur,
Quò redacti sumus cum *fortunâ!*
Ut, præter *Nominativum* & *Ablativum*, superſit nihil.
Quid vulgo putas accidisse *Nominibus?* *Poeta.*

Poeta Rem noſtram perditam & afflictam graviter video.
Siccine miſeros à tam miſeris perire hoſtibus?
Convocate manipulos, redintegrate prœlium,
Aciem inſtruite, claſſicum canite, hoſtes fundite.
Non redibo, eum vincam, aut peream.
Quid reliquum eſt fortunæ?

Ego. Ne pergas, Mi Rex, moneo: qui ex prœlio
Nos recipimus, ad forenſem lapidem
Præcones fortè cernimus, accurrimus, nam confluxerat
Eò turba hominum; ibi, voce maximâ,
Quamvis & *Tamen* edicunt, Verbis *Mercurii*,
Ut omnes diſcedant ab armis, citant
Ad tribunal Judicum *te*, & *Amorem*; ſuis
Amo edixit, ut, armis poſitis,
Se ad Judices ſequerentur;
Tibi cavendum ſedulò, ne Judicum animos
Occupet homo ad favorem & gratiam natus,
Et in tuum caput hanc fabam cudat,
Tuque immeritò damnaberis.

Poeta. Quid ego audio?
Illene ut animos Judicum occupet?
Sequimini, ut noſtram defendamus innocentiam.

ACTUS V. SCENA V.

PRISCIANUS. LINACRUS. DESPAUTERIUS. LILIUS. FORS. POETA. AMO.

Priſcianus. FORS, quia cladem te accepiſſe video,
Dic *Nominum* & *Verborum* cladem;
Nam, quæ *fortunæ* perpetuò comes,
Omnium te fortunas nôſſe eſt neceſſe.

Fors. Faciam libenter, Judex honorande.
Adjunctis mihi ſociorum turmis aliquot,
Ipſe prodeo, ante data ſigna,
Ut levi prœlio tentarem hoſtes;
Erat in æquo campo pugnæ locus,
A dextris fuit foſſa, Lapidicinam eſſe puto;
In eâ furtim hoſtes ſex cohortes occultaverant,
Nos, prætergreſſi, involamus in obvios:
Illi, ut erant viribus & numero pares,

Fortiter

Fortiter impetum noſtrum ſuſtinuere;
Interea, qui in inſidiis erant, à tergo nos adorti
Metum injecerunt non parvum, alii trepidare,
Alii fugam cogitare, re ſubitâ percuſſi:
Ego omnes circumire, appellare ſingulos,
Ut meminerint priſtinæ virtutis,
Plus eſſe periculi in fugâ,
Dividere ſe in duas acies,
Utriuſque agminis impetum accipere fortiter:
Illi imperata faciunt, atrox pugna utrinque,
Virtute & vi pro ſe quiſque nititur,
Fertur, fert; pellit, pellitur; occidit, occiditur.
Hic clamat, gemit, Ille vitam exhalat ultimam,
Ego omnes circumvolo, undique propero,
Omnibus dum adſum, abſum mihi,
Cunctoſque perdidi meos *Caſus*,
Præter *Nominativum* & *Ablativum*, qui ſe clam è periculo
Surripuere; item *ſponte*, dum paratius, *Impetu*,
Violentius, *aſtu*, callidius, *juſſu*, imperioſius,
Permiſſu, negligentius, *promptu*, *noctu*, *natu*, *diu*,
Item *prece* dum precatur, opitulatur *opis*,
Succurit *vice*, *Nominat. Vocat. Dativ.* amisêre.
Amittunt *ſingulares ſuppetiæ*, &, dum *ſuppetias*
Ferunt ſuis, reliqua perdunt. *Inficias* verò.
Ni verbum (*Eo*) in fidem recepiſſet ſuam, penitùs periiſſet.
Tandem ad ſuos, utrinque labore & certamine
Fatigatos ſubvenit Poeta —— *Nil* & *Nihil*,
Fas & *nefas*, Nomina in *u* & *i*, *Numeros*
A tribus ad centum, perpetuò damnavit *Caſuum*
Varietate, ob ceſſationem in pugnâ hâc
Quid verbis moror? *Poeta* univerſas copias
Promovit, hoc idem hoſtis ferox facit,
Ventumque ad manus ultimas eſt:
Magna utrinque fit perturbatio,
Ingens ſtrepitus fuit undique,
Rauci clangor æris æthera verberat,
Virorum clamor, armorum fragor,
Equorum fremitus, curruum ſtridor,
Boat cœlum, remugit tellus, gemit,
Recuſſum duplicant montes ſonum.

Nomina, quæ in primâ acie ſtetêrunt,
Aut, dum inſtant, *ſingularem*; aut, dum fugiunt,
Pluralem amiſêrunt numerum.
In quibus *Leguminum* & *Metallorum* nomina,
Et quæcunque *modio*, aut *pondere* metimur.
Subſtantiva, *quæ* ab adjectivis, idem ſunt paſſa,
Et *Propria* ferè omnia, plurima ne fuerint,
Pluralem amiſêrunt numerum.
Magnus fit undique clamor, magis accenduntur iræ.
Genitivos, *Dativos*, & *Ablativos plurales*
Declinatio quinta perdidit omninò,
Præter *rem*, *faciem*, *ſpeciem*, *aciemque*, *diemque*.
Nec *Verborum* clades minor; *Præteritum*
Perfectum, ejuſque totam ſobolem
Paſſiva perdidere *Neutra*,
Ut *doleo*, *valeo*, *ſedeo*,
Voce in (*r*) privata ſunt; *vergo*, *gliſco*, *fatiſco*, *ambigo*,
Polleo, *nideo*, cum inceptivis in (*ſco*) *Præteritum*
Perdidere; vocem in (*o*) Deponentia, & Communia:
Verbum item *facio*, quo non eſt aliud,
Magis *activum*, *paſſivum* perdidit.
Impersonalia multa ſunt facta,
Amiſſis, præter *tertiam*, *Perſonis* omnibus:
Hæc ſummatim; ſi ſingula ſingulorum recenſerem
Damna, Dies me prius deficeret, quàm oratio.

Deſp. O inſignem Dementiam! O inſanam vecordiam!
O flagitium non ferendum! Quid Collegæ facimus?
Siccine ſceleratos homines Rempublicam perdere!
Siccine ſudores & labores noſtros corrumpere?

Linac. Iram compeſce, *Deſpauteri*, iraſci nos minus de-
Eſt hoc, fateor, grave peccatum; (cet Judices.
Sed non corrigitur furore furor.
Nobis videndum, ne, dum malo
Occurramus, incurramus in majus.
Tu ergo, *Amo*, quæ te dementia & inſania
Eò pepulit, ut rem tuam ſic affligeres?

Amo. Peccatum à me graviter, me, mea omnia,
Veſtris ſubmitto ſententiis.
De me, & in me, quod libuerit, ſtatuite,
Ego, ut poſſum, libenter feram.

Deſp.

Desp. Mereris sanè grave supplicium, do sanè graviſſimum.
Linac. Satis res, per se, habet supplicii; uterque stultitiæ
Suæ pœnas luit acerbas satis.
Poetam audio fuisse mitiorem.
Poeta. Peccatum à me quoque, fateor, maximum.
Linac. Habemus hìc confitentes reos, quid volumus am-
Qui luit suæ imprudentiæ pœnas, satis luit (plius?
Ad prudentiam; quicquid ultra est, ad vindictam pertinet;
Quæ à nobis debet abesse longissimè,
Ut qui in commune Amici.
Prisc. Rectè, *Linacre*, sed, ut hujus perpetua
Maneant mali vestigia, ne quid temerè audeant posthac.
Linac. Sanè neque, si volumus, integrum est nobis cor-
Satis res Grammatica accepit vulnerum, (rigere;
Ad memoriam rei æternam; sed videamus
An hæc quovis modo possint sanciri.
De *Metallorum* Nominibus, & *Leguminum*
Statuamus, ut in perpetuum *Numero* careant,
Ne *Numerus* illis sit necessarius. Do remedium
Sanè ingeniosum; id vultis, collegæ?
Coll. Volumus.
Prisc. De *rebus* etiam statuamus *Propriis*,
Ut *Plurali* careant Nomina hæc,
Ne *numero Plurali* destituta videantur.
Coll. Et illud placet, nisi *unum* nomen rebus
Detur *pluribus*, ut *Cæsares*, *Fabricios*,
Scipiones plures appellare liceat;
Sed *Præteritum Passivum* jacturam habet graviſſimam.
Quid huic morbo invenias remedium?
Prisc. Ut hoc ex *verbo* (*Sum*)
Componamus, & *Participiis Passivis*.
Coll. Peritus, hercle, & ingeniosus es medicus;
Sit hoc autem in legibus adscriptum.
Sed quid remedium *verbis neutris* adhibes,
Quæ *vocem* in (*or*) perdiderunt?
Prisc. Hæc facilius curavero, nam cùm quid præponitur
Verbis in (*r*), *verbis* in (*o*) substruitur,
Statuamus ne *verba* in (*o*) ullos regant *Casus*,
Qui *Passivis* suis præponi nequeunt,
Formentque *Passiva* illarum *Personarum*
Tantum, *quas* poterunt sibi substernere. Ut,

Ut, quia *vitam vivere*, & *curſum currere*, dicimus,
Dicamus, *vitâ vivitur*, *curſu curritur*.
Linac. Nihil potuit rectiùs, aut æquiùs conſuli.
Dignus *Priſcianus*, qui ſolus Rei præſit *Grammaticæ*.
Priſc. Quæ perſonas amiſerunt, miſerè *Imperſonalia*,
Subſternant ſibi caſus, qui præcederent,
Conſtanter tantum *tertia ſingulari*, ſine ſuppoſito,
Dicamuſque pro *ego miſereo*, *tu miſeres*, *ille miſeret*,
Me, *te*, *illum miſeret*, &c.
Et pro *placeo*, *places*, *placet*,
Nobis, *vobis*, *illis placet*.
Lilius. Quando tam facilè curas omnia,
Inceptivis in (*ſco*) adhibe remedium.
Priſc Quando illa ſuum amiſerunt *Præteritum*
In ejus locum Primitivi ſubſtituant,
Ut ab *erubeſco*, *erubui*, à *reſipiſco*, *reſipui*.
Lilius. Perge de iis, quæ amisêrunt *vocem* in (*o*) ſtatuere.
Priſc. *Paſſivam* ſignificationem perdant *Deponentia*,
Quarum alia ſunt *Activa*, *Neutra* alia:
Activam & *Paſſivam* tenebunt *Communia*,
Ut, quod duobus finibus ſignarent, uno ſignificent.
De *facio*, neſcio quid faciam, niſi vultis novam
Fingere *Paſſionem*; id ſi placet, ſit *fio*.
Coll. Perplacet.
Priſc. Nunc, quod reliquum eſt cladis, id funeſti mali
Perpetuum ſit monumentum in *Verbis Anomalis*
Et *Nominibus Heteroclitis*, ut, qui *Grammaticam*
Poſt hæc attingerent, funeſtum
Hoc bellum execrentur.
Deſp. Sed unum eſt, Judices clariſſimi,
Quod vos ſubmonitos præcipuè volo,
Multa è *Nominibus*, priuſquam adierunt bellum funeſtum
Duplicem induiſſe *formam*; ut, ſi *hâc* occiderint,
Illâ evaderent; cujus generis ſunt,
Tignus tignum, *baculus baculum*,
Balteus balteum, *menda mendum*, *clypeus clypeum*;
Et hujus generis infinita alia.
Alia ſociorum *mortuorum* arripuiſſe *exuvias*,
Neutra ſingularia, Fœmininorum pluralia;
Ut *balneum*, *epulum*, *nundinum*; *balneæ*, *epulæ*, *nundinæ*.

Maſculina

Masculina Neutrorum; ut *sibilus, jocus, locus*;
Sibila, loca, joca: Nominativos duplices alia induisse,
Uno contenta *genere, vomis vomer*,
Gibbis gibber, cinis ciner, atque *cucumis, cucumer*:
Quædam *secunda*, ut, *laurus, domus, quercus*,
Pinus, ficus, cornus, colus, penus,
Ad *quartam declinationem* defeciisse; *Vas*
Specus, *Jugerum* secundæ *declinationem* pro arbitrio
[illegible]re. Immo, tantam esse rapiendi & furandi libidinem,
Ut ipse *Jupiter* alienos casus invaderet;
Metusque sit ne furto plena sint omnia.

Linac. Est hoc sanè perniciossimum: sed nos id videamus
Ne serpat longiùs———
In posterum, ut suo quisque vivat, cavebimus.
Te verò *Verborum*, & *Te Nominum* Principem,
Perpetuam volumus colere amicitiam,
Et ne quid postea peccetis. statuimus,
Ut *Verbum*, sine *Nomine*, sit nudum,
Nomen, sine *Verbo*, otiosum, faciatisque simul
Sensum plenum, & orationem splendidam:
Vivatisque concordiâ, discordiâ moriamini.

Poeta. Vobis certum est parere.

Amo. Mihi non repugnare certum est.

Prisc. Quod perplexius restat, intus transigetur. *Ex. Om.*

Lilius *solus.*

Inter *Amo, Verborum* Principem jucundum,
Et *Poetam, Nominum* regem urbaniorem,
Jam tandem bella componuntur, & lites.
Per totam *Grammaticæ* provinciam, nunc pace vivitur.
Regulas bene vivendi quisque habet, & leges,
Cum Privilegio *Diplomate Regio* confirmatas,
Agnoscunt omnes, ut latiùs apparent
In libro nostro *Decretalium*, qui sic inscribitur,

BREVISSIMA INSTITUTIO,
Seu,
Ratio Grammatices cognoscendæ
ad omnium puerorum utilitatem præscipta;
Quam solam Regia Majestas in omnibus Scholis docendum præcipit.

FINIS.